

Streszczenie pracy doktorskiej

Paweł Gołyźniak, *Use of Engraved Gems for Self-Presentation and Propaganda Purposes in the Roman Republic and under Augustus*, promotor: dr hab. Jarosław Bodzek, 27.02.2019.

Praca przedstawia badania weryfikacyjne hipotezy o wykorzystaniu gemm, grawerowanych kamieni szlachetnych i półszlachetnych, w auto-prezentacji i propagandzie na terenach kontrolowanych przez Rzymian w okresie od III w. p.n.e. do pocz. I w. n.e. Umieszczane najczęściej w pierścieniach gemmy stanowiły istotne medium propagandy, poprzez które zarówno czołowi jak i mniej rozpoznawalni rzymscy politycy przeprowadzali swoje kampanie wizerunkowe. Stanowiły one wyróżnik wysokiego statusu społecznego oraz pełniły różnego rodzaju pragmatyczne funkcje np.: pieczętowania, rozpowszechniania wizerunku, upamiętniania ważnych wydarzeń politycznych i sukcesów militarnych, przenoszenia autorytetu przodka czy promocji następców. Dzięki ściśle osobistemu charakterowi tych zabytków możliwe jest analizowanie mechanizmów autopromocji oraz rzymskiej propagandy pod różnymi kątami, nie tylko w wymiarze ich publicznego, ale również prywatnego charakteru co czyni gemmy unikatowym medium na tle mennictwa, rzeźby czy reliefu.

Dysertacja opiera się na interdyscyplinarnych badaniach łączących archeologię z historią antyczną oraz historią sztuki antycznej. Jej zasadnicza część poświęcona jest omówieniu ewolucyjnego modelu użytkowania gliptyki w starożytnym Rzymie i na kontrolowanych przez niego obszarach od prostych form autoprezentacji, rozpowszechniania wizerunku i promocji pochodzenia w III i II w. p.n.e. po skomplikowane komunikaty propagandowe tworzone za panowania cesarza Augusta w celu integracji rzymskiego społeczeństwa wokół władcy i zapewnienia kontynuacji dynastii julijsko-klaudyjskiej. Praca przedstawia wszystkie możliwe do zidentyfikowania obiekty gliptyczne datowane na badany okres, które można powiązać z w/w zjawiskami wraz z próbą odczytania i zinterpretowania zawartego w nich przekazu propagandowego. Zawiera też krytyczne studium przypadków nadinterpretacji niektórych przedstawień występujących na gemmach, którym przypisywana jest funkcja propagandowa. Autor podejmuje próbę rekonstrukcji skali zjawiska wykorzystania gemm w autoprezentacji i rzymskiej propagandzie (analizy statystyczne). Ponadto, dysertacja oferuje komentarz do próby uchwycenia geograficznego zasięgu badanego zjawiska m. in.: poprzez autorskie badania nad rekonstrukcją proveniencji zabytków rzymskiej gliptyki znajdujących się w licznych kolekcjach muzealnych w Europie i USA na podstawie informacji zdobytych w trakcie licznych kwerend archiwalnych i bibliotecznych. Wreszcie praca zawiera istotne z szerszego punktu widzenia archeologii klasycznej porównanie gliptyki z innymi gałęziami rzymskiej sztuki i rzemiosła artystycznego w aspekcie autoprezentacji i propagandy.

Podsumowaniem przeprowadzonych badań jest stwierdzenie, iż gliptyka pełniła ważną, w niektórych aspektach takich jak promocja własnego wizerunku, przenoszenie autorytetu przodków czy porównania i identyfikacje z bóstwami i postaciami mitologicznymi, unikatową funkcję w działaniach promocyjnych i propagandowych rzymskich polityków. Zjawisko wykorzystania gemm w tych celach miało swoją kulminację podczas wojen domowych w latach 44-31 p.n.e. a jego zakres terytorialny objął przede wszystkim Rzym i środkową Italię oraz w mniejszym stopniu pozostałe części Półwyspu Italskiego podczas gdy w rzymskich prowincjach odgrywało ono raczej marginalną rolę. Wskazuje to na ważną rolę gliptyki w zakresie propagandy integracyjnej, w szczególności jeśli chodzi o działania wizerunkowe Oktawiana, późniejszego cesarza Augusta.

Paweł Gołyźniak

Abstract of PhD dissertation

Paweł Gołyźniak, *Use of Engraved Gems for Self-Presentation and Propaganda Purposes in the Roman Republic and under Augustus*, supervisor: assistant professor Jarosław Bodzek, 27 February 2019.

The dissertation presents verification studies of the hypothesis of use of engraved gems (precious and semi-precious stones) for self-presentation and propaganda purposes within the areas controlled by the Romans in the period of time spanning from the 3rd century BC to the beginning of the 1st century AD. Usually mounted in rings, gems constituted an important channel of propaganda, through which both leading and less recognisable Roman politicians carried out their personal branding. Intaglios and cameos were important markers of high social status and fulfilled various pragmatic functions such as: sealing, image dissemination, commemoration of important political events and military victories, transfer of authority from an ancestor or promotion of successors. Due to their strictly personal character it is possible to analyse the mechanisms of self-promotion and Roman propaganda from various angles, not only in their public but also private sense, which makes gems a unique medium in comparison to coinage, sculpture or relief.

The dissertation is based on the interdisciplinary research combining archaeology with ancient history and the history of ancient art. Its substantial part concerns the discussion of the evolutionary model of the use of glyptics in ancient Rome and the areas controlled by the Romans. It starts from simple forms of self-presentation, dissemination of image and promotion of family origin in the 3rd and 2nd centuries BC until it develops to complex propaganda messages emitted during the reign of emperor Augustus to integrate the Roman society around the ruler and ensure the continuation of the Julio-Claudian dynasty. The work presents all glyptic objects falling to the period studied, which can be linked to the aforementioned phenomena together with an attempt to decode and interpret propaganda messages encoded in them. It also contains a critical study of the cases when devices and images occurring on gems are overinterpreted and erroneously attributed to propaganda. The author tries to reconstruct the scale of gems use for self-presentation and propaganda purposes (statistical analyses). In addition, the dissertation offers a commentary to the capture of the geographical context of the studied phenomenon through original research on the reconstruction of provenance of the Roman gems belonging to the numerous museum collections in Europe and the USA. This is also based on the information extracted during numerous archival and library inquiries of the author of the thesis. Finally, the work contains an important from a wider point of view of classical archaeology comparison of glyptics' use for self-presentation and propaganda purposes with other branches of Roman art and craftsmanship.

The conclusion of the research is that glyptics indeed played a significant role in Roman propaganda machinery. In some respects, such as personal branding, transfer of authority from ancestors or comparisons and identifications with deities and mythological figures, it offered unique opportunities to Roman politicians. The phenomenon of using intaglios and cameos for these purposes culminated in the Civil War in the years 44-31 BC. Its territorial scope included primarily Rome and Central Italy, and to a lesser extent the other parts of the Italian Peninsula, while in the Roman provinces it played a rather marginal role. The evidence amassed suggests significant role of gems in integration propaganda, especially if Octavian's, later emperor Augustus, activities are concerned.

Paweł Gołyźniak